

Az ásványok és kőzetek mint a képzőművészetek és a kultúra hordozói

Dr. Szónoky Miklós

Az előadás azt mutatja be, hogy a földkéreg kincsei, az ásványok és kőzetek, melyeket a bányászat, majd a geológia az emberiség hasznára ősidők óta elérhetővé tett, hogyan válnak az egyetemes kultúrtörténet és a képzőművészet anyagi hordozóivá, az esztétikai szépség kifejezőjévé.

Emberösünk a kőeszközeit szinte iparművészeti igényességgel munkálta meg. Ezzel egy időben felfedezte a földfestékek alkalmazásait. A néhány alapszíntől a polikrómiáig lenyűgöző az ásványi eredetű festékek súlya a festészet fejlődése során. A drágakövek megmunkálása és a nemesfémek alkalmazása, az ékszerkészítés, az ötvösség útja érdekes technikai evolúciós folyamat. A legősibb emberi technikai eljárások közé tartozik az agyag feldolgozása, anyagának változatos felhasználása, az égetés és a mázkészítés sokszínűsége, majd az építészeti megjelenése a történelem folyamán. Az építő, és a díszítőközetek funkcionális és szakrális alkalmazása kultúrkörönként igen változó volt. A megmunkált és beépített nemes kőzetek, a szobrok és egyéb díszítőelemek a történelem során igen sokat „vándoroltak”, egy-egy újabb hatalom, uralkodórétteg „újra hasznosította”, új funkcióval beépítette épületeibe. Szó lesz a hazai és szegedi építőanyagokról is. Az előadó 1988 óta végez a régészek számára kőzetvizsgálatokat. Megismerjük a „miért szép” fogalom és annak az anyag felépítéséből a mikroszkópikus vizsgálatok során is feltáruló indokait. A kőzetekbe zárt ősmaradványok a kultúrtörténet, a hiedelmek szereplőivé is váltak, mint például a Szent László pénze vagy a sárkányok. A mondáknak, a mitológiának, a bibliának is sok földtudományi vonatkozása van (Atlantisz, Vízözön stb.).

E témakör – interdiszciplináris volta miatt – 1990 óta sikeres speciálkollégiumként szerepelt az egyetemen és a főiskolán, és végül a Szabadegyetemen is.